



De schat van De Alvermenkes

Groep 1-2

De schat van De Alvermenkes



Doelgroep: Groep 1-2

Globale opzet van de lessenserie:

De leidraad voor de lessenserie is het verhaal “De Alvermenkes van Stein”. De Alvermenkes zijn kleine wezens (soort van kabouters) die in de gangen onder het kasteel in Stein wonen. Deze Alvermenkes hebben een schat. Maar wat zou er eigenlijk allemaal in die schatkist zitten?

Het verhaal is in het Nederlands en het Steins dialect geschreven. De verschillende talen en dialecten staan centraal in deze lessenserie. Er wordt steeds uitgegaan van de klanken, ritmes en bewegingen die een taal heeft. In de eerste les gaat het vooral over deze verschillende talen.

In de tweede les maken de leerlingen hun eigen schatkist waar ze hun schatten, de herinneringen van de komende lessen, in kunnen doen. De schatten zijn nadrukkelijk geen beloningen maar staan voor herinneringen aan een lied, muziek, beweging.

In de derde les gaan de leerlingen aan de slag met het lied “Kleuren”. De leerlingen zingen het lied en bedenken welke kleur zij het mooiste vinden. Daarvan bewaren ze een tastbare herinnering in hun persoonlijke schatkistje.

In de vierde les onderzoeken de leerlingen de sfeer van verschillende muziekfragmenten. Ze luisteren eerst naar een aantal instrumenten en de kleur die de instrumenten hebben. Zijn er instrumenten die ze mooi vinden? Ze maken met de groep hun eigen soundscape “schatkist-muziek”.

In de vijfde les staat het bewegen op muziek centraal. Er wordt gestart met een bewegingslied. De vier luisterfragmenten uit de vorige opdracht worden nogmaals beluisterd en de leerlingen onderzoeken welke beweging past bij elk fragment. Dit doen ze ook bij het bewegingslied.

In de laatste les wordt er van de verschillende onderdelen uit les 3, 4 en 5 een totaalvorm bedacht, waarin zingen, spelen en bewegen samen komen.

Gebruik van weke muzikale domeinen:

Zingen/muziek maken/ luisteren/ bewegen/ vakoverstijgend.

Beginsituatie:

Muziekeducatie voor de groepen 1 en 2 is gericht op het ontdekken van muziek en het ontwikkelen van basisvaardigheden. De leerlingen hoeven voor deze lessenserie nog geen muziekeducatie gehad te hebben. Ook het boek “De schat van Limburg” hoeft voor aanvang van de lessenserie nog niet bekend te zijn.

Aan welke kerndoelen wordt gewerkt:

Kerndoelen:

Kerdoel 1: Creatieve maak en denk strategieën.

Tijdens de verschillende lessen experimenteren en improviseren de leerlingen met klank, beweging en taal.

Kerdoel 3: Betekenis geven.

De leerlingen gaan naar verschillende muziekstukken luisteren en hier een mening over formuleren.

Kerdoel 4: Verbeelden en Creëren.

Tijdens de lessen moeten de leerlingen hun eigen gedachten en ideeën in beweging, muziek en (tijdens de verdiepende opdrachten) beeldende vorming omzetten.

Kerdoel 5: Kunstzinnige technieken en vaardigheden.

De leerlingen krijgen tijdens de lessen verschillende muzikale technieken geleerd die ze gaan uitproberen en presenteren.

Vakoverstijging/andere disciplines:

Naast muziek wordt er gewerkt aan: Literatuureducatie, Taal en Beeldende vorming.

Welke 21e eeuwse vaardigheden:

Samen muziek maken is een **sociale en culturele vaardigheid**.

Eigen geluiden, ritmes en bewegingen verzinnen vereist **creatief denken**.

Culturele Competenties:

R5: Benoemt wat ideeën en werk van anderen voor hem betekenen.

Door het kiezen van een "schat" bij elke les moet de leerling bewust nadenken over de betekenis van de werken uit die les en wat die voor hem/haar betekenen.

C2: Past bewust technieken, vaardigheden en materialen toe binnen eigen werk.

Elke les krijgt de leerling stapsgewijs een aantal muzikale vaardigheden aangeleerd die in het "improvisatie deel" op een eigen manier gebruikt worden.

O1: Gebruikt actief zijn zintuigen om een object, onderwerp of gebeurtenis te verkennen.

Door in de les bepaalde zintuigen actief uit te schakelen (bijvoorbeeld de ogen dicht) worden de leerlingen uitgedaagd de andere zintuigen juist meer te gebruiken.



LES 1



Benodigdheden:

- “De Alvermannetjes van Stein” blz. 260-269 uit “De schat van Limburg” Linda Gielen.
- Schatkist
- Voorwerpen voor in de schatkist. Bijvoorbeeld een stok, een dopje van een pen, een scherf etc. Spullen waarbij de leerlingen ruimte hebben hun fantasie te gebruiken.
- Bijlage 1 “De Alvermenkes van Stein”
- Bijlage 2 “Woordenlijst Alvermenkes”
- Bijlage 3 “Geef dat doosje door” gezongen versie
- Bijlage 4 “Geef dat doosje door” karaoke versie

Tijdsduur: 50 minuten.

Beginsituatie:

Muziekeducatie voor de groepen 1 en 2 is gericht op het ontdekken van muziek en het ontwikkelen van basisvaardigheden. De leerlingen hoeven voor deze lessenserie nog geen muziekeducatie gehad te hebben. Ook het boek “De schat van Limburg” hoeft voor aanvang van de lessenserie nog niet bekend te zijn.

Vakoverstijging/andere disciplines: Literatuureducatie en muziekeducatie .

Vorbereiding:

Leg op een centrale plek in de klas het boek “De schat van Limburg” neer en zet ernaast de schatkist met erin een aantal voorwerpen neer.

INTRODUCTIE

1. Laat de leerlingen in een kring zitten.
2. Laat het boek aan de klas zien. Wat is er allemaal te zien op de kaft? Vertel de titel en laat de leerlingen verder vertellen over wat ze zien en waar ze denken dat het boek over gaat.
3. Pak het sprookje “De Alvermenkes van Stein” voor u. Laat ook deze afbeelding aan de leerlingen zien en bespreek waarover ze denken dat dit sprookje gaat. Vertel de leerlingen ook de titel van het verhaal.
4. Lees het verhaal voor/ laat het verhaal horen. U kunt het verhaal zelf voorlezen, in het Nederlands, het dialect van Stein of uw eigen dialect. U kunt het verhaal ook laten horen in het dialect van Stein (bijlage 1).
5. Bespreek de volgende woorden (bijlage 2) met de leerlingen. Als u het verhaal in het Nederlands hebt voorgelezen kunt u eerst introduceren dat het verhaal van een plek komt waar er een andere taal/dialect wordt gesproken.

Laat de leerlingen enkele woorden uit het dialect van Stein nazeggen, maar laat hen de woorden ook in hun eigen taal (dit kan een dialect zijn of een andere taal als u leerlingen uit een ander land in de klas hebt zitten) uitspreken en door de rest van de klas nazeggen.

AAN DE SLAG:

6. Laat de leerlingen de "schatkist" zien. Doe heel geheimzinnig en vertel dat ze een spel gaan doen. (Kies de variant uit die u het prettigst vindt.) Gebruik hiervoor het lied "Geef dat doosje door" bijlage 3. (Als u het lied liever zelf zingt, dan kunt u ook de karaoke-versie, bijlage 4, gebruiken.)

De tekst is: "Geef dat doosje door en geef dat doosje door, geef dat doosje door en niet vertellen hoor")

• **Variant 1**

"Ik zet zo meteen een liedje aan en tijdens dat liedje geven we het doosje door. Maar je mag er niet in kijken hoor! Pas als de muziek is afgelopen mag degene die hem dan heeft, er even stiekem in kijken."maar niet vertellen hoor!"

Als de muziek weer verder gaat, doe je het doosje dicht en geef je het weer door. (Loop eventueel de eerste keer mee en zorg dat ze het doosje doorgeven en het spel doorhebben.) Vraag na een paar keer of ze het lied ook mee willen zingen. Herhaal het spel een aantal keren.

• **Variant 2**

"Ik zet zo meteen een liedje aan. Iedereen doet de ogen dicht. Tijdens het liedje loop ik rond en leg het doosje in iemand zijn handen. Die mag stiekem even kijken,"maar niet vertellen hoor!" Daarna mag degene die het doosje heeft, rondlopen tijdens het liedje en het in iemand anders zijn handen leggen. Vraag na een paar keer of ze het lied ook mee willen zingen. Herhaal het spel een aantal keren.

7. Wat zat er allemaal in de schatkist? Waar zou dat voor zijn denk je? Laat de leerlingen in het Nederlands vertellen maar stimuleer hen ook dit in hun eigen taal te vertellen. Kunnen de andere leerlingen ontdekken wat er gezegd wordt? (Alle antwoorden zijn mogelijk, laat ze vooral fantaseren. Zo kan een stokje ook een antenne van een ruimteschip zijn, het stokje van een dirigent of een onderdeel van iets anders.)

AFSLUITING/REFLECTIE

8. Bespreek de volgende vragen met de leerlingen:
- Heb je wel eens iets meegemaakt waarvan je wilde dat het niet voorbijging? Wat was dat? (Geef eventueel zelf eerst een voorbeeld.)
 - Zou je dat in een schatkist kunnen stoppen? Hoe zou je dat kunnen doen?



LES 2



Benodigheden:

- “De Alvermannetjes van Stein” blz. 260-269 uit “De schat van Limburg” Linda Gielen.
- Schatkist
- Bijlage 2 “Woordenlijst Alvermenkes”
- Bijlage 3 “Geef dat doosje door” gezongen versie
- elke leerling neemt een leeg doosje van thuis mee, zoals een boterbakje, theezakdoosje, eierdoos (6 eierverpakking), make-up bakje enz.
- potloden of stiften
- plaksel
- scharen
- Ander knutselmateriaal, gekleurd papier, verf etc.

Tijdsduur: 30 minuten.

Beginsituatie:

De eerste les hebben de leerlingen het verhaal van “De Alvermenkes van Stein” gehoord. Daarna hebben ze op muziek een schatkist doorgegeven.

Vakoverstijging/andere disciplines:

Beeldende vorming en muziekeducatie.



INTRODUCTIE

De schatkist en het boek “De schat van Limburg” liggen weer op een centrale plek in de klas.

1. Laat de leerlingen in een kring zitten.
2. Neem de schatkist en vraag de leerlingen wat jullie de vorige les hebben gedaan.
3. Bespreek kort de verschillende woorden (bijlage 2) die jullie de les ervoor geoefend hebben. Zeg het woord voor en laat de leerlingen het nazeggen. Laat ook de leerlingen met een ander dialect/taal de woorden in hun dialect/taal zeggen en laat de andere leerlingen het dan nazeggen.
4. Laat het liedje (bijlage 3) nog een keer horen en geef de schatkist nog een keer door. Pas als de muziek stopt mag de schatkist open worden gemaakt en komt daar een (niet versierd) doosje uit.

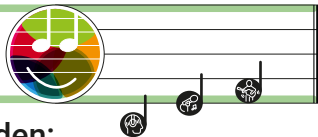
AAN DE SLAG:

5. Laat het doosje aan de leerlingen zien en vertel dat zij van hun eigen doosje een schatkis gaan maken die tijdens het project op school blijft. Laat de leerlingen benoemen wat ze allemaal kunnen doen om van het doosje een echte schatkist te maken.
6. Je kiest zelf hoe vrij de leerlingen mogen werken. Zo gauw je de uitleg hebt afgerond mogen de leerlingen aan de slag.

AFSLUITING/REFLECTIE

7. Zet alle doosjes in het midden van de kring en bespreek de resultaten met de leerlingen, laat hen ook hierbij weer vertellen in hun eigen taal of dialect. Wat vinden ze goed gelukt? En waarom? Wat ziet er voor hun uit als een echte schatkist? En waarom?
8. Kan je al een schat bedenken die je in het doosje wilt doen? Waarom wil je juist die erin doen?

LES 3



Benodigdheden:

- “De Alvermannetjes van Stein” blz. 260-269 uit “De schat van Limburg” Linda Gielen.
- De schatkist.
- Vul de schatkist met de grote edelstenen in de kleur geel, groen, rood en blauw.
- Bijlage 2 “Woordenlijst Alvermenkes”.
- Bijlage 3: “Geef dat doosje door” gezongen versie.
- Eventueel diverse slaginstrumenten zoals: handtrom, quiro (rasp), schudeitjes, maracas (sambabal), claves (ritmestokjes) enz. Uiteraard kunnen het ook andere dingen zijn, zoals twee blokjes uit de bouwhoek, een bakje en een pen, enz.
- Bijlage 5: “Kleuren” gezongen versie.
- Bijlage 6: “Kleuren” karaoke versie.
- Bijlage 7: “Kleuren” gezongen versie met improvisatiedeel.
- Bijlage 8: “Kleuren” tekst notenbeeld en akkoorden (alleen voor gebruik docenten).
- Kleine edelstenen (schatten voor de leerlingen).

Tijdsduur: 60 minuten.

Beginsituatie:

De leerlingen zijn bekend met het verhaal van “De Alvermenkes van Stein”. In de vorige les hebben de leerlingen een schatkist gemaakt om hun muzikale schatten in te gaan verzamelen.

Vakoverstijging/andere disciplines: Geen.

INTRODUCTIE

1. Laat de leerlingen in een kring zitten.
2. Neem de schatkist en vraag de leerlingen wat jullie de vorige les hebben gedaan.
3. Bespreek kort de verschillende woorden (bijlage 2) die jullie de eerste les geoefend hebben. Zeg het woord voor en laat de leerlingen het nazeggen. Laat ook de leerlingen met een ander dialect/taal de woorden in hun dialect/taal zeggen en laat de andere leerlingen het dan nazeggen.
4. Laat het liedje “Geef dat doosje door” (bijlage 3) nog een keer horen en geef de schatkist nog een keer door. Als de muziek stopt wordt de schatkist open gemaakt en zien de leerlingen de edelstenen in de kleur; geel, groen, rood en blauw. Bespreek met de leerlingen welke kleuren het zijn. Welke kleur vind je de mooiste daarvan? Welke voorwerpen, dieren, planten of bomen hebben die kleur? Welke kleuren ken je nog meer?

AAN DE SLAG

5. Vertel de leerling dat jullie een spelletje gaan doen aan de hand van een liedje (bijlage 4; “Kleuren” gezongen versie)

De tekst is:

“Weet je welke kleur ik in m’n handen hou?
Geel, groen, rood of blauw?
Welke kleuren, kijk en zie
één, twee, drie. “

6. Doe alle schatten weer in de schatkist. Laat het lied horen (of zing het zelf) en laat aan het eind van het lied een schat zien met een bepaalde kleur. Vraag wie er weet welke kleur het is.
7. Doe dit zo vaak als wenselijk is. Stimuleer de leerlingen om het lied mee te gaan zingen. Ze hebben het inmiddels een aantal keren gehoord.
8. Leg de schatten nu voor de kist op tafel. Zing nogmaals het lied "Kleuren" maar neem nu een gele, groene, rode of blauwe "schat" in je handen achter de rug. De leerlingen raden welke kleur schat het is.

Leg nu de schatten weg en ga verder met het zingen en muziek maken.

9. Zet nu de karaoke versie op (bijlage 5). Laat de leerlingen de woorden nu zelf zingen. Klap de 2e regel uit het lied terwijl je het zegt. Je klapt op elke lettergreep:

	Geel	Groen	Rood	Blauw
Klap	X	X	X	X

De leerlingen herhalen dit. Kijk of ze ook echt elk woord een klap geven.

10. Laat een leerling nu een andere kleur kiezen en vervang de eerste kleur in het liedje, geel, door die kleur. Zeg de regel terwijl je meeklapt. De leerlingen herhalen die. Bijvoorbeeld:

	Oranje	Groen	Rood	Blauw
Klap	XXX	X	X	X

Doe dit eerst zonder muziek. En probeer het daarna met de muziek.
Herhaal dit een paar keer met andere leerlingen en kleuren.

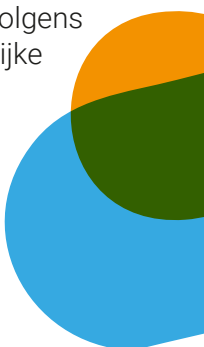
11. Pak nu een slaginstrument en laat zien dat deze kleuren ook "gespeeld" kunnen worden. In plaats van mee te klappen, spelen de leerlingen nu mee op hun instrument. Deel vervolgens instrumenten uit en leg deze voor de voeten van de leerlingen.
12. Herhaal dan onderdeel 9 nog een keer. Eerst bedenken, dan zeggen en klappen en vervolgens met instrumenten. Tussendoor leggen ze de instrumenten weer voor hun voeten op de grond. Doe dit eerst zonder muziek en daarna met muziek.

Verdieping:

In het vorige deel hebben de leerlingen zelf kleuren bedacht, nagezegd, geklapt en gespeeld. Tijdens de verdieping gaan ze improviseren.

Doorloop de volgende stappen:

1. Bedenk samen met de leerlingen een volgorde van kleuren net als in het vorige deel: zeg en klap het voor en laat de leerlingen het nazeggen en naklappen. Doe vervolgens hetzelfde maar zeg dat je het nu met je denkstem doet. Maak hierbij een duidelijke beweging met de mond zonder het te zeggen. De leerlingen klappen het na, ook met hun denkstem.
2. Bedenk en klap nog een aantal ritmes met de denkstem, maar nu zonder eerst te laten horen wat het zou moeten zijn. Herhaal dit een aantal keren.



Let op dat de leerlingen wel eerst luisteren en dan pas nadoen. Dat is veel moeilijker als er geen woorden bij zitten.

Tip! Maak eventueel na het ritme een gebaar met de hand dat ze het na kunnen doen.

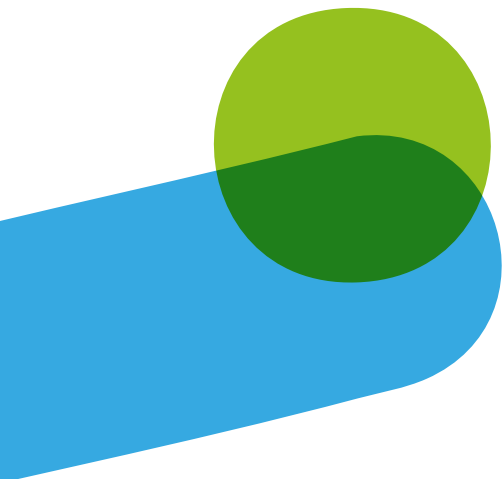
3. Vraag nu aan de leerlingen of ze ook iets kunnen verzinnen met de denkstem. De klas doet het na. Let op: Alles is goed! Het is al fantastisch dat ze het proberen.
4. Tot nu toe is het steeds met voor- en naklappen gedaan. Uiteraard kun je, wanneer ze het begrijpen, ook instrumenten gebruiken en dit nog een keer doen.
5. Wanneer dit goed gaat kun je ook bijlage 7 gebruiken om in te improviseren. In de opname wordt steeds eerst het lied gezongen, daarna is er ruimte om een aantal keren een ritme te verzinnen.

AFSLUITING/REFLECTIE

13. Laat alle leerlingen hun schatkist pakken. Vertel de leerlingen dat het doosje een schatkist wordt met een verzameling van schatten die zij zelf kiezen. De schat is telkens gekoppeld aan een activiteit. Een activiteit die ze zich dan beter zullen herinneren. Het is dus nadrukkelijk niet een beloning (voor goed meedoen of iets dergelijks).
14. Vul de grote schatkist met de kleine schatten. Laat de schatkist langs alle leerlingen gaan. Laat ze een schat uit de verzameling in de schatkist kiezen voor in hun doosje.

Tip! Voordat de leerlingen een schat gaan kiezen, kun je eventueel het liedje "Geef dat doosje door" zingen, maar dan bijvoorbeeld met de tekst: "Welke schat kies jij, welke schat kies jij, welke schat kies jij, waarom maakt dat je blij?"

En nadat ze er een gekozen hebben en in hun schatkist gaan doen: "Vul die schatkist maar, ja vul die schatkist maar, vul die schatkist maar en dan is het weer klaar" En bijvoorbeeld met opruimen: "Ruim de schatkist op...."
15. Bespreek nu de gekozen schatten met de leerlingen.
Wat heb je gekozen voor je schatkist?
Waarom heb je juist dat gekozen?
Als ik over een paar weken dat uit jouw schatkist haal,
weet je dan nog waar het voor was?



LES 4



Benodigdheden:

- “De Alvermannetjes van Stein” blz. 260-269 uit “De schat van Limburg” Linda Gielen.
- De schatkist
- Vul de schatkist met kleine stukjes gekleurd en glimmend papier
- diverse slaginstrumenten zoals: handtrom, quiro (rasp), schudeitjes, maracas (sambabal), claves (ritmestokjes) enz. Uiteraard kunnen het ook andere dingen zijn, zoals twee blokjes uit de bouwhoek, een bakje en een pen, enz.
- Bijlage 2 “Woordenlijst Alvermenkes”
- Bijlage 8: “achtergrond soundscape”
- Bijlage 9: “The promise”, Michael Nyman
- Bijlage 10: “Heart of Africa”, Derek & Brandon Fletcher
- Bijlage 11: “Can can”, Offenbach
- Bijlage 12: “Claire de la lune”, Debussy

Tijdsduur: 60 minuten.

Beginsituatie:

De leerlingen zijn bekend met het verhaal van “De Alvermenkes van Stein”. Ze hebben een schatkist gemaakt om hun muzikale schatten in te gaan verzamelen en hebben al 1 muzikale schat in hun doosje zitten.

Vakoverstijging/andere disciplines: Verdieping beeldende vorming.

INTRODUCTIE

1. Laat de leerlingen in een kring zitten.
2. Neem de schatkist en vraag de leerlingen wat jullie de vorige lessen hebben gedaan.
3. Laat de leerlingen hun ogen dicht doen en oefen de verschillende woorden (bijlage 2) die jullie de eerste les geoefend hebben. Zeg het woord voor en laat de leerlingen het nazeggen. Laat ook de leerlingen met een ander dialect/taal de woorden in hun dialect/taal zeggen en laat de andere leerlingen het dan nazeggen. Doe dit door een leerling aan te tikken.
4. Maak nu een geluid, de leerlingen hebben nog steeds hun ogen dicht.
Bijvoorbeeld:
 - Water drinken
 - Papier scheuren
 - Pen laten vallen

Kunnen de leerlingen raden welk geluid het is?

5. Zet een aantal instrumenten in de kring en doe hetzelfde. Zorg dat er zowel houten instrumenten als schud-, vel- en metalen instrumenten zijn! Kunnen ze raden welk instrument het is?
6. Speel de instrumenten nu nog eens (of laat een leerling een instrument bespelen), maar met de ogen open. Waar moet je aan denken als je dat geluid hoort? Kan je hetzelfde instrument ook anders laten klinken? (Dat kan tikken, schuiven, met de nagels zijn enz.) Waar doet dat je aan denken? Aan hetzelfde, of is het veranderd?

7. Herhaal dit met de verschillende instrumenten die er zijn.

AAN DE SLAG

Dirigeeroefening: aan- en uitzetten

8. Ga in de kring zitten en zorg dat de leerlingen je goed kunnen zien. Zeg dat de leerlingen jou na moeten doen. Oefen dit even door bijvoorbeeld naar opzij te kijken; controleer of ze dat met je meedoen. Een hand in de zij zetten of een been optillen. Doe dit in stilte en wacht tot iedereen meedoet. Oefen dit totdat iedereen het begrijpt.
9. Vraag of de leerlingen een geluid met de klank 'oe' willen maken, maar alleen als je een 'kom maar'-gebaar maakt. Laat ze een paar tellen het geluid maken en geef dan duidelijk een stopteken met beide handen. Oefen dit een paar keer, de ene keer wat langer en de andere keer wat korter. Dit kan je uiteraard ook met de woorden uit de woordenlijst doen.
 - **Variant:**
Plaats je handen tegen elkaar aan en laat ze langzaam uit elkaar gaan.
Het geluid wordt harder. Probeer daarmee te spelen.
Elke keer als je wil stoppen, maak je het stopteken.
10. Laat alle leerlingen hun ogen dicht doen en vraag of ze willen luisteren. Zet bijlage 13 aan en laat het begin horen. Wat voor muziek is dat? Waar moet je aan denken? Is het hard of zacht? Wat voor geluiden hoor je? Is de muziek al af?
11. We kunnen de muziek nog mooier maken door er mooie geluiden bij te maken. Leg een paar verschillende instrumenten in de kring (hout, vel, schud, metaal) waaronder bijvoorbeeld een triangel, klokkenspel (Let op! Vervang de F door een F#!), belletjes enz. (Mocht je meerdere instrumenten van een bepaalde soort hebben, dan houd je die nog even achter.) Welke instrumenten zullen we daarvoor gebruiken? En welk geluid maken we daarop?
12. Als er een mooi geluid is ontdekt, dan geef je een stuk of 5-8 leerlingen hetzelfde instrument als die er zijn. Gebruik nu de dirigeeroefening om het geluid aan en uit te zetten. Probeer de leerlingen te laten ontdekken wat mooi is: de hele tijd spelen, af en toe spelen, hard of zacht spelen.
13. Speel dit nu ook samen met de muziek van bijlage 13 en laat de andere leerlingen hun ogen dicht doen om te luisteren. Is de muziek nog mooier geworden? (Benadruk hoe er gespeeld is, af en toe en niet te hard.)
14. De leerlingen leggen de instrumenten onder hun stoel.
15. Herhaal stap 4 t/m 6 nu met andere instrumenten en een nieuw groepje leerlingen.
16. Uiteindelijk kun je dit nu ook doen met alle groepjes. Je kunt de verschillende groepjes 'aan- en uitzetten', of zelfs één iemand aanwijzen. Uiteraard kan een leerling dit ook doen.

Verdieping

(Je kunt de opdracht het beste over verschillende momenten in de week verdelen, niet te ver uit elkaar, telkens een minuut of 5)



17. Geef iedere leerling een leeg vel papier (A4). Laat ze dat vel één keer vouwen zodat er een boekje ontstaat. Nu zijn er vier plekken om een tekening op te maken. Uiteraard kun je er ook voor kiezen om het op een kant van het A4-tje te doen zodat ze meer ruimte hebben om te tekenen. In dat geval kunnen ze maar twee tekeningen per A4-tje maken.
18. Laat een van de muziekfragmenten horen (bijlage 9 t/m 12). Geef de leerlingen de opdracht te tekenen bij de muziek. Wat vinden ze bij de muziek passen? Laat dat zo vrij mogelijk. Het kan dus ook een lijndans of kleurenpalet worden, dat maakt niet uit!
19. Wanneer ze klaar zijn met tekenen, laat je ze weer in de kring zitten. Laat het fragment nogmaals horen en vraag een aantal leerlingen om hun tekening te laten zien. Wat heb je gemaakt? Waarom heb je dat gemaakt? Waarom vond je dat bij de muziek passen? (Alles is goed!)
20. Doe hetzelfde bij de andere fragmenten. Elk muziekstuk is een pagina in het boekje.
21. Vraag de leerlingen een fragment met bijbehorende tekening te kiezen die ze het liefst in hun schatkistje doen.
22. **Verwerkingsmogelijkheden:**
 - * Kopieer vervolgens de uitgekozen tekening en verklein die stevig zodat deze opgevouwen in het doosje past.
 - * Óf laat de leerlingen een schat kiezen die bij de tekening en muziek hoort voor in het doosje. Zing eventueel weer een variant van het doosjeslied, zoals bij de afsluiting/reflectie beschreven staat.

Tip: Je kunt ook andere fragmenten kiezen dan hier staan. Let er dan op dat het contrasterende instrumentale fragmenten zijn, het liefst dus zonder zang (tekst).

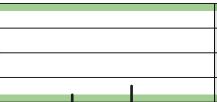
AFSLUITING/REFLECTIE

23. Laat alle leerlingen hun schatkist pakken. Vul in de tussentijd de grote schatkist met stukjes gekleurd en glimmend papier.
24. Laat de schatkist langs alle leerlingen gaan. Laat ze een schat uit de verzameling in de schatkist kiezen voor in hun doosje.

Tip! Voordat de leerlingen een schat gaan kiezen, kun je weer het lied "Geef dat doosje door", maar dan met de tekst: "Welke schat kies jij, welke schat kies jij, welke schat kies jij, waarom maakt dat je blij?" zingen.

En nadat ze er een gekozen hebben en in hun schatkist gaan doen: "Vul die schatkist maar, ja vul die schatkist maar, vul die schatkist maar en dan is het weer klaar" En met opruimen: "Ruim de schatkist op...."
25. Bespreek nu de gekozen schatten met de leerlingen. Wat heb je gekozen voor je schatkist? Waarom heb je juist dat gekozen? Als ik over een paar weken dat uit jouw schatkist haal, weet je dan nog waar het voor was?

LES 5



Benodigdheden:

- “De Alvermannetjes van Stein” blz. 260-269 uit “De schat van Limburg” Linda Gielen.
- De schatkist
- Vul de schatkist met blaadjes, takjes en steentjes
- Bijlage 2: “Woordenlijst Alvermenkes”
- Bijlage 10: “The promise”, Michael Nyman
- Bijlage 11: “Heart of Africa”, Derek & Brandon Fletcher
- Bijlage 12: “Can can”, Offenbach
- Bijlage 13: “Claire de la lune”, Debussy
- Bijlage 14: “Begin de dag met een dansje”

Tijdsduur: 50 minuten.

Beginsituatie:

De leerlingen zijn bekend met het verhaal van “De Alvermenkes van Stein”. Ze hebben een schatkist gemaakt om hun muzikale schatten in te gaan verzamelen en hebben al 2 muzikale schatten in hun doosje zitten.

Vakoverstijging/andere disciplines: Geen.

INTRODUCTIE

1. Neem de schatkist en vraag de leerlingen wat jullie de vorige lessen hebben gedaan.
2. Oefen de verschillende woorden die jullie de eerste les geoefend hebben. Zeg het woord voor en laat de leerlingen het nazeggen. Laat ook de leerlingen met een ander dialect/taal de woorden in hun dialect/taal zeggen en laat de andere leerlingen het dan nazeggen.
3. Probeer bij een aantal woorden een beweging te verzinnen. Bijvoorbeeld twee keer een boks in de lucht bij “Tjwé”.

AAN DE SLAG

Deel 1: In de kring (ca.15 min.)

4. Zet bijlage 14: “Begin de dag met een dansje” aan en doe zelf met gebaren mee. (Je hoeft dus niet mee te zingen als je dat niet wil.) Doe het eerst een keer voor en vraag dan of de leerlingen met je mee willen doen. Zet hem stop als de zang is afgelopen.

“Begin de dag met een dansje” – een beetje swingen op je stoel

“Begin de dag met een lach” – maak met je vingers een lach op je gezicht

“Want wie vrolijk kijkt in de morgen” – hou je handen in een V onder je gezicht en lach

“Die lacht de hele dag” – handen naar voren en openen naar de zijkanten.

5. Luister nu het instrumentele deel van het liedje en vraag of iemand een leuke beweging kan verzinnen (bijvoorbeeld springen, zwaaien, swingen enz.). Doe die beweging allemaal eerst zonder de muziek en daarna met de muziek. (Tijdens het zanggedeelte zit iedereen op zijn stoel.) Tijdens het instrumentale gedeelte kan iedereen gaan staan, maar wel bij zijn eigen stoel.

6. Herhaal dit een aantal keren en laat steeds iemand anders een beweging verzinnen. In het lied zijn daar steeds twee mogelijkheden voor.

Deel 2: In het speellokaal (ca. 10-15 minuten)

7. Herhaal het lied nu nog een keer maar doe dit in het speellokaal. Laat iedereen een eigen plekje in de ruimte zoeken. (Dit kan ook in twee delen als de groep te groot is). Spreek af dat iedereen stil staat wanneer je het liedje zingt en de gebaren meedoet en dat ze zelf mogen dansen in het tussenstuk, net als in de kring.

Uiteraard mogen ze niet botsen.

8. Het kan zijn dat er nu andere bewegingen worden gedaan omdat de leerlingen letterlijk meer ruimte hebben. Probeer niet te sturen maar alleen maar dingen op te merken: "Kijk eens naar ... hij maakt ... bewegingen, kunnen jullie dat ook?" (Dit kunnen allerlei soorten verschillen zijn; een leerling die op de tenen loopt, sierlijke zwaaibewegingen maakt, zich klein maakt, enz.) Je bent op dat moment begeleider van het proces.

Tip! Wanneer de leerlingen niet goed luisteren en stilstaan bij het zingen of dit moeilijk vinden, doe dan eerst een 'start-stop'-oefening. Ze gaan op willekeurige muziek bewegen en als je de muziek stop zet, staan ze gelijk stil. Zo zet je ze in de luisterhouding.

Verdieping: In het speellokaal (ca. 20-25 min.)

9. Herhaal stap 7 en 8 nu ook met de fragmenten waar de leerlingen in de vorige opdracht op getekend hebben (bijlage 10 t/m 13). Ze gaan dit nu omzetten in beweging. Laat ze eerst op de grond zitten en luisteren naar het begin met de ogen dicht. Daarna zet je het fragment nogmaals aan en gaan ze erop bewegen. Begeleid dit weer door soms te benoemen wat je ziet. Uiteraard kun je het fragment wegdraaien als je denkt dat het lang genoeg is.

AFSLUITING/REFLECTIE

10. Laat alle leerlingen hun schatkist pakken. Vul in de tussentijd de grote schatkist met blaadjes, stokjes en steentjes.
11. Laat de schatkist langs alle leerlingen gaan. Laat ze een schat uit de verzameling in de schatkist kiezen voor in hun doosje.

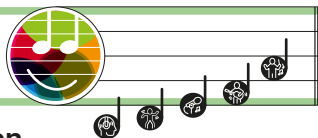
Tip! Voordat de leerlingen een schat gaan kiezen, kun je weer het lied "Geef dat doosje door", maar dan met de tekst: "Welke schat kies jij, welke schat kies jij, welke schat kies jij, waarom maakt dat je blij?" zingen.

En nadat ze er een gekozen hebben en in hun schatkist gaan doen: "Vul die schatkist maar, ja vul die schatkist maar, vul die schatkist maar en dan is het weer klaar" En met opruimen: "Ruim de schatkist op..."

12. Bespreek nu de gekozen schatten met de leerlingen. Wat heb je gekozen voor je schatkist? Waarom heb je juist dat gekozen? Als ik over een paar weken dat uit jouw schatkist haal, weet je dan nog waar het voor was?



LES 6



Benodigdheden

- “De Alvermannetjes van Stein” blz. 260-269 uit “De schat van Limburg” Linda Gielen.
- De schatkist
- De schatkisten van de leerlingen
- diverse slaginstrumenten zoals: handtrom, quiro (rasp), schudeitjes, maracas (sambabal), claves (ritmestokjes) enz. Uiteraard kunnen het ook andere dingen zijn, zoals twee blokjes uit de bouwhoek, een bakje en een pen, enz.
- Bijlage 2: Woordenlijst Alvermenkes.
- Bijlage 5: “kleuren” gezongen versie.
- Bijlage 9: “achtergrond soundscape”
- Bijlage 14: “Begin de dag met een dansje”

Tijdsduur: 30 minuten.

Beginsituatie:

De leerlingen hebben tijdens de lessenserie allerlei kennis opgedaan. In de laatste les gaan ze dit allemaal samenvoegen.

Vakoverstijging/andere disciplines: Geen.

INTRODUCTIE

1. Neem de schatkist en vraag de leerlingen wat jullie de vorige lessen hebben gedaan.
2. Oefen de verschillende woorden die jullie de eerste les geoefend hebben. Zeg het woord voor en laat de leerlingen het nazeggen. Laat ook de leerlingen met een ander dialect/taal de woorden in hun dialect/taal zeggen en laat de andere leerlingen het dan nazeggen.
3. Laat de leerlingen allemaal hun schatkist voor zich pakken. Bespreek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:
 - De leerlingen pakken hun doosje, halen alle schatten eruit en proberen ze op volgorde van verzamelen te leggen. Weten jullie nog waar elke schat voor staat?
 - Wat vinden jullie de mooiste schat of herinnering van allemaal? Waarom?
4. Laat elke leerling nu 1 schat voor zich neer leggen en de andere terug in de schatkist stoppen.

AAN DE SLAG

5. Oefen met elke groep hun liedje. Begin met de groep van de “kleuren” uit les 3. Laat hen het liedje van kleuren nog een keer horen en laat ze erna nog een keer meezingen.
6. Oefen daarna het “soundscape” uit les 4 en kies een woord uit de woordenlijst (bijlage 2) om met de leerlingen tijdens de soundscape te laten horen.
7. Oefen als laatste “Begin de dag met een dansje” uit les 5 en laat de leerlingen alle bewegingen uitbeelden en hun eigen improvisatie beweging oefenen.
8. Nu kun je alles achter elkaar uitvoeren. Je kunt dit voor een andere klas doen of het



uitvoeren voor de ouders of het opnemen zodat je het later met de leerlingen terug kunt kijken.

AFSLUITING/REFLECTIE

9. Laat de leerlingen hun schatkist voor zich nemen. Ze hebben alle schatten verzameld en hun mooiste schat nog een keer gepresenteerd. Bespreek met de leerlingen: hoe is de presentatie gegaan? Lukte het om de volgorde te onthouden? Wat vind je zelf het leukst om te doen? Zingen, bewegen, op instrumenten spelen ...? Waarom?

Laat de leerlingen de schatkisten nu mee naar huis nemen.





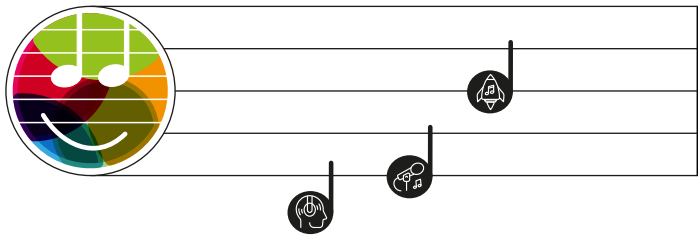
GROEI BLOEI STOEI



Ontwikkeld door

CULTUURWURM

Samenvatting muzikale domeinen.



LES 1

Luisteren (do)
Zingen (mi)
Vakoverstijgend (si)

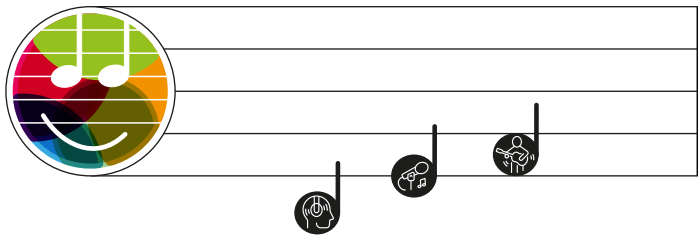
Literatuureducatie



LES 2

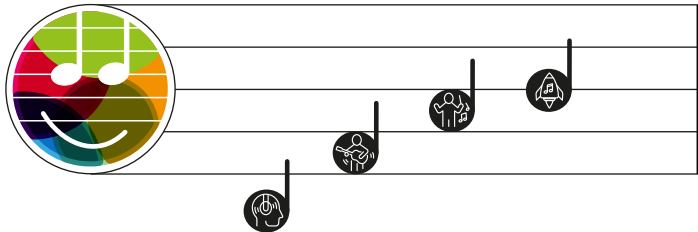
Luisteren (do)
Vakoverstijgend (si)

Beeldende vorming



LES 3

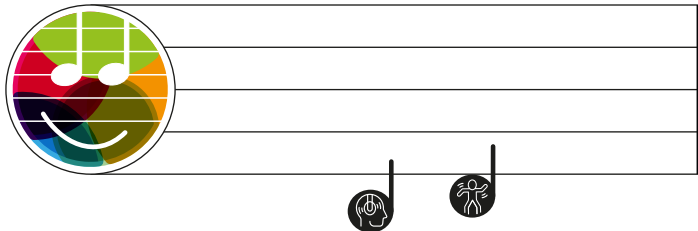
Luisteren (do)
Zingen (mi)
Muziek maken (fa)



LES 4

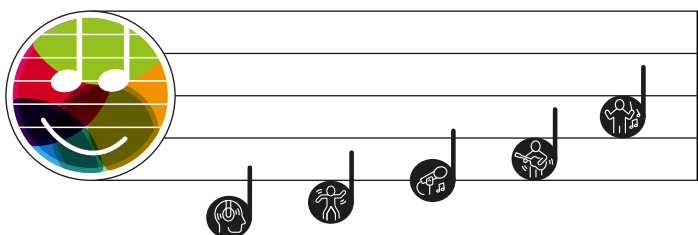
Luisteren (do)
Muziek maken (fa)
Dirigeren (la)
Vakoverstijgend (si)

Beeldende vorming



LES 5

Luisteren (do)
Bewegen (re)



LES 6

Luisteren (do)
Bewegen (re)
Zingen (mi)
Muziek maken (fa)
Dirigeren (la)